

RATZKY RITA

PETŐFI SÁNDOR ÉS SZENDREY JÚLIA

Kulcsszók: fővárosi költő, értelmiségi ifjú pár, forradalom, gyermekvárás, Józef Bem, eltűnés.

A magyar irodalom leghíresebb költői és értelmiségi párjáról szolt az előadás¹ és most annak leírt, megszerkesztett szövege. Egy röpké év kellett hozzá, amíg a fiatalok kisebb félreértések után a házasságig jutottak. A magyar történelem: a polgári forradalom és a szabadságharc azonban megrengette ezt a párkapcsolatot. Szendrey Júlia özvegy lett, és hogy egyetlen gyermekét Petőfitől fel tudja nevelni, házasságot kötött Horvát Árpád történésszel. Irodalmi pályafutása az ezután még három felnőtt gyermeket szülő asszonynak ettől kezdve bontakozott ki.

Az idei Petőfi-émlékév a költő keresztelésének 200. évfordulója miatt jött létre, ami Kiskőrösön történt meg, erre adat van a város evangélikus templomának keresztelési anyakönyvében. Akkor születési anyakönyv még nem volt.

Petőfi és Szendrey Júlia 1846 őszén, szeptember 8-án ismerkedett meg Nagykárolyban, a megyebálon. A vonzalom azonnal kialakult, de mindketten erős személyiségek voltak, és így egy év kellett hozzá, míg házasságot kötöttek. Közben Petőfinak volt egy félrelépése 1846 decemberében Debrecenben; egy színi előadáson megszédült a költő attól, hogy Prielle Kornélia elénekelt egy versét, amikor látta, hogy a férfi ott van a színházban. Petőfi majdnem feleségül vette a színésznőt, de szerencsére ez vallási különbségük miatt ott és akkor nem történhetett meg. A sztori híre azonban Erdődre is elkerült, és amint Szendrey Júlia naplójából tudjuk, ez az elképesztő esemény fellobbantotta az idősebb Szendrey-lány szerelmét. Ez a személyes találkozások és a levélváltások során szerelemmé mélyülő kapcsolat arra vezette az akkor még csak 19 éves leányt, hogy apai áldás nélkül, csak az édesanyja és a tanúk jelenlétében házasságot kössön a biztos egzisztenciával nem rendelkező költővel. Az esküvőre szeptember 8-án került sor az erdődi evangélikus templomban, a házasságkötés bejegyzésre került az anyakönyvbe, ami ma Nagybányán, az Állami Levéltárban található. Az erdődi kápolna oltára a Szatmárnémetiben lévő templomban van kiállítva.

Petőfi a barátját, Egressy Gábor színészt kérte meg, hogy amíg a házaspár Koltón, Teleki Sándor kastélyában van, keressen nekik Pesten lakást. Egressy a kért

¹ Az előadás *A mi Petőfink. Kezdetek* című, a Kolozsvári Lucian Blaga központi Egyetemi Könyvtár által szervezett, kiállítással egybekötött tudományos konferencián hangzott el, 2023. március 10-én.

feladatot teljesítette is, így kerültek a Dohány utcai lakásba, ahol később Jókai Mór barátjuk az albérlőjük lett.

Petőfi már a házasságuk előtt is tudta levelezésükből, hogy Szendrey Júlia jó íráskészséggel rendelkezik. Ezt a képességét férjként is díjazta. Feleségének nem kellett háztartást vezetnie, az ételt az Arany Sas nevű vendéglőből hozatták. Így az asszony ugyanúgy olvashatott vagy írhatott napközben. Bár azt tudjuk, hogy Júlia írói pályája Petőfi halála után bontakozott ki. Kivételnek a *Napló* részei tekinthetők, amik megjelentek az Életképekben még Petőfi idejében, később pedig a halála évében, 1868-ban a Magyarország és a Nagyvilág című folyóiratban.

Egressy Gábor Petőfinek írt leveleiből a Dohány utcai lakásról 1847 aug. 7-én ezt olvashatjuk: *„Szállás már van fogadva számodra, de nem vagyok ebbeli eljárásommal megelégedve, mert a szállás szép ugyan, de méregdrága. Közel van hozzánk a Dohány² utcában, Schiller-ház, első emelet, most Kozmovszky lakik benne, a Marczibányi praefectura. Három utcaszoba, alkofen, előszoba, gazdasági konyha stb. 650 váltó forintért, mellynek negyedét mindig előre kell fizetni. Te ugyan engem csak 500 vforintig hatalmaztál fel [...] De néztünk legalább ötven szállást [...] 1. hogy hozzám közel legyen [...] 2. hogy kívül a miénken ne legyen, hanem befelé. 3. hogy 3 szoba legyen. 4 hogy száraz, tiszta, s jó levegőjű legyen. 5. hogy legalább egy szoba utcára legyen. 6. hogy 500 forintnál drágább ne legyen.”* (Petőfi 1964 VII.: 78–79)

A hosszú koltói nászútról, amit Teleki Sándor palotájában tölthettek, beköltöztek a Dohány utcába, és attól fogva érett értelmiségi életet éltek. A fiatalasszony mindenben támogatta a férjét. A március 15-e előtti éjszakánál olvashatjuk a *Lapok Petőfi Sándor naplójából* című műben: *„az éj nagy részét ébren töltöttem feleségemmel együtt, bátor, lelkesítő, imádott kis feleségemmel, ki mindig buzdítólag áll gondolataim, terveim előtt, mint a hadsereg előtt a magasra emelt zászló”* (Petőfi 1964 V.: 81). Néhány nappal korábban, amikor a *Nemzeti dalt* írta, felesége *„a másik asztalnál nemzeti fejkötőt varrt magának”* (Uo.: 81).

Amikor a feleség 1848 őszén egyedül volt állapotosan, arról *Naplójában* 1848. október 2-i dátummal a következőket olvashatjuk: *„Oh te kapcza-kötő, főzőkanalat forgató teremtése az istennek: asszony, hogy érzed most magadat? [...] most midőn férjünk, kedvesünk fegyvert ragadva rohan a hon megmentésére véres harcot küzdeni, most midőn minden pillanat halált hozhat életünk legdrágább kincsére, mit csinálunk, mit csinálhatunk mi [...] Mit csinállok én addig míg Sándorom oda van? Én ki előtt az élet semmit-érő utálatos teher volna Sándorom nélkül? én, ki ő mellette elfeledkezem égről, földről: én, ki nem ismerek boldogságot az ő bírhatásán kívül; én, ki a pokolba elmennék érette, mire jutottam én most, midőn kenyértörésre került a dolog? Mivel mutatom én még olly kiválónak képzelt szerelmemet? Oh, hogy el nem süllyeszt a szégyen! nem vagyok képes egyébre, nem engednek a körülmények*

² Az eredeti kiadásban kis d-vel írva.

szerelmemért többet tenni, mint szépen itthon ülni, kötni és főzni, foltozni és rántásokat keverni!

Én, ki előtt a világhistória minden hősi sem tettek többet, mint mennyire őket az alkalom, a sors segíté, mint mennyit én akartam tenni és hittem is, hogy tenni fogok. Most már nem kívánok, nem álmodoznám külön, kiváló szerepül a nagy szellemek között, nem vágnék soha saját hírre, dicsőségre, elég volna az is, sőt főboldogságomnak tekinteném, ha Sándoromat követhetném, ha csak vele mehetnék, merre ő megy, ha csak mindig láthatnám él-e? Ha szívem egyszerre szűnnék meg dobogni szívével. Ha a csata után élne, hogy én lehetnék az első, ki őt üdvözelném, s ha elesnék a karom lenne a koporsó, mely őt felfogná s én lennék az árnyék, mely utána szállna a sírba s ott véle együtt enyésznek el.”³

Házasságuk mindössze alig több mint másfél évig tartott. Petőfitől ugyanúgy visszakapta az alkalmazkodását, ahogy ő adta. Ennek talán a legerőteljesebb vonása az az esemény volt, hogy a költő a szabadságharc idején, minthogy a felesége éppen állapotos volt, Zoltánka megszületéséig, sőt utána még egy-két hónapig nem állt be katonának, amiért a közvélemény elítélte, és ez a dolog cikkekben is megjelent. 1849 elején azonban Bem tábornok mellé állt, akivel szinte apa-fiú kapcsolatban voltak. Bem próbált rá vigyázni, ezért is kapta a futár megbízatást, mint honvédszázados pontosan 1849 januárjában. Ezt el is vállalta, holott korábban volt egy Pestről írott levele a Tábornok Úrnak 1848. június 20-án, amelyben ez áll: „*Hazámat tollammal fogom szolgálni, nem kardommal [...]*” (v.ö. Kedves – Ratzky 2009). Valójában azonban nem így történt, mert ősszel egy-két hónapot katonasággal töltött, november vége felé azonban szabadságot kért, főképpen felesége közeli szülése miatt.

1849 februárjában, már a fia megszületése után majd két hónappal Petőfi újra Bem szolgálatába állt. Katonai működése nem volt egyszerű, nem tartott be bizonyos dolgokat, például az egyenruhájához fehér kihajtós inget használt. Nem vette azt figyelembe, hogy nem lehet ilyen eltéréseket tenni. Mindazonáltal Bem irányításának, rendelkezésének következtében katonai kitüntetést is kapott. A futári szolgálton kívül másik segédtiszti feladata az volt, hogy 1849. május 3-ig ő készítette el Bem számára a Kossuth Lajoshoz, illetve az Országos Honvédelmi Bizottmányhoz küldött iratokat, később azonban az Anton Knoz nevű hadititkár írta ezeket németül. Közös munkájuk dokumentuma, illetve a Bemnek szóló, az iránta való tiszteletnek egyik legkiemelkedőbb költeménye Petőfinek a *Vajdahunyadon* című verse, amit 1849 április 14-én írt a költő. A verset a törzsorvos fordította le és mondta el a tábornoknak németül. Bem tábornokot Petőfi a négyszáz évvel korábban élt Hunyadi János alakjával és tiszteletével ábrázolja.

1849 július 31-én látták Petőfit utoljára a fehéregyházi és héjjasfalvi vereség után menekülni az oroszokat segítő kozákok elől. Szendrey Júlia hiába várta haza

³ Hogy nem kenyértörésről volt szó, azt Petőfi *Bucsu* című, 1848 október 17–22. között Erdődön írt verse is bizonyítja. Rosszul fogalmazott.

a férjét, ezért saját kutatást végzett azokon a csatahelyeken, ahol Petőfi Bem segédtisztjeként megjelent. Próbált azoktól is információt gyűjteni, akiknek valamilyen emlékezése volt Petőfi utolsó látásáról. Szendrey Júlia 1850. július 21-i írásában olvashatjuk: „*Udvarhelyszékben, Keresztúron lakó gyógyszerész – kinek nevét ugyan nem tudom [mi tudjuk, Lengyel Józsefről van szó], de őt szükség esetében tanúul felhíni magamat kötelezem, ki azon időben az erdélyi főseregnél lévén e belüli tudakozásaimra ezt felelé: ő Petőfi Sándort azon pillanatban látá utoljára midőn az kozákok által körülvértve, szakasztatott el a futó hadseregtől. Ezentul többet nem látták s a valószínűség ottan elvesztét bizonyítja, mit még hitelessé tesz: Udvarhelyszéki katonai parancsnok B. Hayte [August Heydte] azon állítása mely szerint ő a csata után körbejárta a csatateret és a halottak között látott egy holttestet, amelyet öltözeté, és alakja leírásából Petőfinek lehet elismerni*”.

Most pedig hadd beszéljek, amennyire az idő engedi, Szendrey Júlia életművéről. Először a költeményekről lesz szó. Gondoljuk meg azért, hogy mennyire nehéz lehetett egy világirodalmi alkotói színvonalú férj után belevágni a versek írásába. Az első verse 1854-ben született *Miért van így?* címen. Ez is, mint számos más verse, Petőfi halála utáni megkeseredett életét tükrözi, ezt nem akarta akkor publikálni, mert ismert okokból kötött, második házasságának alanyát, Horvát Árpádot, az ismert történezt nem akarta megsérteni vele, hiszen ő volt az, aki az özvegy további életét Pesten anyagilag biztosítani tudta. A *Miért van így?* című vers az ő belső válságát tükrözi a szerelem nélküli élet reászakadásáról: „*Forró lánggal égni / Aztán elhamvadni / Boldog szerelemtől!... / Mért nem ez a sorsom?*” a keserűséget tárja az olvasó elé, ami a szókészletben egészen elképesztő szintre készíti a költőnőt: „*Növényként tengődni, / Féregként tenyészni, / Életföladatom!*”

Más költeményében is vissza-visszatér ez a féreglét. A versben tehát enjambementokkal találkozunk, nem amatőr vers, ha nem is hibátlan.

Nézzünk egy másik Szendrey-verset, a *Három rózsabimbót* (1856), aminek a kézírata a Petőfi Irodalmi Múzeum kéziratárában található.⁴ A vers az anyaság apoteózisa. Nagy veszteségére a gyermekek hoztak gyógyírt, feledést vagy legalább kárpótlást. Petőfi Zoltánról szólva jól formáltak a sorok, sikeres a megfogalmazás: „*Először is terólad / szerelmem virága / Kihalt boldogságom / Egyetlen zöld ága. // az eltépett multnak / Élő bizonyosága. / A lehullott csillag / Fennmaradt sugára.*” (Bihari 1909: 62–66).

A második rózsabimbó Horvát Attila, aki már a második férj első gyermeke: „*Fehér rózsabimbóm / Borulj a szivemre / Hadd dobogjon áldás / Szőke kis fejedre // Halod-e mit beszél / Érzed-e mint szeret / Kincsenek, gyöngyének / Mért nevezte tégedet // Érzed-e mint áll meg / Egyszerre verése / Ha arcod találja szellő lebbenése?*”

⁴ PIM Kéziratár V. 663. Autográf tintaírás, teljes aláírással. Lásd Ratzky Rita, Petőfi Zoltánról, a „lehullott csillag/Fennmaradt sugára”, in „Halhatatlan a lélek”.

A szív metafora nagyon sikeres, az asszony azonosítja magát a saját szívével. A vers viszonylag egyszerű nyelvezete azért dicséretes, mert úgy van megírva, hogy azt a gyermekek is értsék, legalábbis a legnagyobbik (Zoltán) bizonyosan. A legkisebb fiú, ifj. Horvát Árpád a harmadik rózsabimbó, nála az apró „rózsalevél”-től a „hét ország”-ig lobog az anyai lelkesedés. Szendrey a szenvedély kifejezésének lehetőségeit alaposan megtanulta első férjétől, de ez nem ment volna nála a tehetség megléte nélkül. A szóbanforgó költemény befejezése a következő: „*Minden anya közt én / legboldogabb vagyok!*”

Szendrey Júlia elbeszéléseket is írt, ezek közül most *A fenyő és a vadrózsáról* beszélek. A mű 1868-ban jelent meg. Úgy gondolom, hogy ebben a történetben Petőfi Sándor és Szendrey Júlia alakja képzelhető el a címben megjelenő főszereplők mögé. Ebben a műben is kapunk egy viszonylag hosszú bevezetőt, ami azt mutatja meg elsősorban, hogyan élnek az átlagos növények, azok általában az emberek. Nem zavarja meg semmi rendkívüli a világukat, élnek a maguk életét az évszakok és az évek során. Nem így van a sziklacsúcson a fenyőfa, egyedül kell megküzdenie mindenféle viharral. A nagy tehetség magányossá tesz, csak a legnagyobbak nem irigyek, csak a legbékésebb lelkűek tudnak elviselni az átlagostól a legcsekélyebb mértékben is eltért viselkedést. Egyszer azonban meglepetés érte a fenyőfát, egy gyöngye kis vadrózsabokor nőtt az ágai alatt. A nagy ember és társa: ez a téma ebben az elbeszélésben. Boldogságukat egy nagy vihar szakította félbe: egy villám tönkretette a fenyőfát. A mesélő (a narrátor) meggyőzi az olvasókat, hogy a fenyőfát nem kell sajnálni, mert boldog volt, amikor meghalt. Ajánlom a kedves hallgatóságnak a többi elbeszélést is, amúgy még kilenc írásáról van szó.

Úgy gondolom, érdekelni fogja önöket, hogy Szendrey Júlia Andersen fordításából is közölt. A 16 fordításból egyről szeretnék részletesebben beszélni. Szendrey Júlia természetesen nem dánból, hanem németből fordította a meséket. Monográfiámban⁵ természetesen mind a 16 Andersen-fordítást elemzem, most csak egyről fogok beszélni. *A kis gyufaárus leányka* fordításának első bekezdései:⁶

„*Iszonyú hideg volt, havazott, és már majdnem egészen sötét este volt: az év utolsó estéje.*

Ebben a hidegben és sötétben egy szegény kis leányka mendegélt az utcán hajdonfővel [kissé népies, nyelvjárási forma, R.R.] és mezítláb. Midőn hazulról eljött, igaz, papucs volt a lábán; de mit használt az? Igen nagy papucsok voltak azok [nem kellene többes számban írni – R.R.], miket eddig anyja viselt, akkorák voltak. Leestek a kis leányka lábairól, midőn az utcán keresztül futott, mert két kocsi iszonyu sebességgel robogott el mellette. [...]” (Ratzky 2018: 231).

Hasonlítsuk össze a Szendrey-fordítást két későbbi fordítással. Mikes Lajos fordításának címe, az első bekezdés eleje: *A gyufaárus kis leány. „Borzasztó hideg volt. Hullt a hó és már estére járt az idő. az év utolsó estéje volt. Szilveszter este.*

⁵ Ratzky Rita 2018. *Szendrey Júlia: Családi levelek. Szendrey Júlia élete, pályája és levelezése Szendrey Máriával.* Szépműves könyvek. Akadémiai Kiadó, Budapest.

⁶ A német szöveget lásd a Szendrey-monográfiám 230. oldalán.

A hidegben és a sötétben egy szegény kis leány mendegélt az utcán hajadonfővel és mezítláb.” (Mikes – Dernői Kocsis 1930).

Rab Zsuzsa fordításának címe és első bekezdésének egy része: *A kis gyufaárus lány. „Kegyetlen hideg volt, hullott a hó és már sötétedett: az esztendő utolsó napját mutatta a naptár. A kemény hidegben egy szegény kislány járta a sötétedő utcákat, hajadonfőtt és mezítláb.*” (Ratzky 2018: 231).

A kis gyufaárus leányka az egyik nagyon népszerű Andersen-mese. Szívszorító paradoxon: gyufát árul a kisleány, amivel tüzet lehet gyújtani, mégis megfagy a szilveszteri utcán. Szülei parancsolták ezt meg neki, és amint látjuk a mesében, nemcsak ők, hanem az utca emberei is érzéketlenek iránta. Elkezd meggyújtogatni a kötényében magával vitt gyufaszálakat. Amíg égnek, gazdag lakásokat világítanak meg karácsonyfával, terített asztallal. Képzelnünk kezd a kislány, a karácsonyi gyertyákat csillagoknak látja, amelyek közül egy lehullik. A nagymamájától tudja, hogy ilyenkor valaki meghal. Kérte a nagyanyját, hogy jöjjön le érte valaki az égből, és ő megtette azt. A gyermeki kiszolgáltatottság története ez. Szendrey fordítása szívhez szóló.

Köszönöm szépen Egyed Emesének a kolozsvári meghívást, és ezért is szeretnék Petőfi és Szendrey kolozsvári látogatásáról is beszélni. Az ifjú pár 1847. október 21-én este érkezett meg Kolozsvárra. Az akkor nagyon híres Biasini vendégfogadóban szálltak meg (Mikó 1978: 28). A közvélemény városi pletykából tudta, hogy Kolozsvárott van a „koszorus költő”. Erről az élményről Petőfi saját maga is beszámol Kerényi Frigyes barátjának, ez a *XIX. Úti levél* egy része: *„Kolozsvár, october 21. 1847. [...] Már egy pár órája Kolozsvárt vagyok, s még mindig azon töröm a fejem, hogy csakugyan itt vagyok-e vagy sem? annyiszor indultam már ide s fordultam ismét vissza útközben, hogy végre örökös obsittal küldtem el a reményt, e városba valaha eljuthatnom. Annyi bizonyos, hogy Koltóráról eljöttem, vagyis tulajdonképpen eljöttünk, TÜNKG; röviden szólva, hogy már nem magam utazom, hanem másodmagammal, tudniillik az én kis feleségecskémmel. Ah, csak szép az, ha az ember világosan és röviden tudja magát kifejezni [...] Midőn beérkeztem Kolozsvár külvárosába, hirtelenében azt gondoltam, Debrecenbe jutottam; apró parasztházak, s az utcán feneketlen sártenger; de amint berobogtunk a Magyar-kapu alatt a városba: megváltozott a világ, s nagyot lélekzettem örömben, hogy hála istennek csalódtam, [...] benn valék a kicsiny, de élénk és kedélyesen tarka Kolozsvárban, mellynek utcáit most gyönyörrel szemlélem a Biasini fogadójának egyik ablakából [...]”* (Mikó 1978: 30)

A sajtóból tudhatjuk, természetesen kolozsvári adatok alapján, hogy hogyan is telt ez a két napja Petőfinek. A Biasini szálló előtt sokan várták költőnket, aki beszédet mondott az érdeklődőknek. Ahogy emlékeznek, barna úti ruhában és kihajtott fehér inggallérban [Tirczka Eszter közlése nyomán]. Azt is tudjuk az eddigi emlékezéseken alapuló cikkekből, hogy a költő az ottani országgyűlésre is ellátogatott. Petőfi az akkoriban szokásos fáklyászenével is meg lett tisztelve a fogadó szobájának

ablaka előtt. Estére kelve díszvacsorát szerveztek az ifjú házaspárnak, ahol a költő a *Dalaim* című versét elszavalta. A vendégség végén pedig Petőfi „népdalaira” szerzett zenedarabokat énekeltek el. A vendégfogadó falán 50 év múlva emléktáblát helyeztek el.

Most egy nagyon tartalmas írást szeretnék röviden megemlíteni, néhai Kozma Dezső írását. A 2000-ben megjelent írásáról szólok röviden, aminek címe *Petőfi – több nyelven – Kolozsvári kutatók Petőfi megismertetéséért* (Gulya – Kerényi 2000). Az írásnak már az első bekezdése is nagyon tartalmas: „Az erdélyi szellemi élet központjának számító Kolozsvár több évszázados irodalmi múltjáról sokféle forrásból tájékozódhat ugyan az érdeklődő, feltérképezésre váró terület mégis akad bőven. (Elég, ha a múlt század végének tudományos, irodalmi, művelődési törekvéseire, a vidék szellemi életének összefogására vállalkozó erőfeszítésekre gondolunk.)” (Uo.: 183). Felhívom a figyelmüket az egész írás elolvasására, többek között Meltzl Hugó, Ferenczi Zoltán, Csernátoni Gyula, Barabás Ábel, Farnos Dezső tevékenységéről van szó benne. Ugyanebben a kötetben található Dávid Gyula ugyancsak kolozsvári irodalomtörténész *Petőfi románul* című írása (Uo.: 171–182).

IRODALOM

- Bihari Mór (szerk.) 1909. *Petőfiné Szendrey Júlia Költeményei és naplói*. Petőfi könyvtár VII. füzet. Kunossy, Szilágyi és Társa, Budapest. 62–66.
- Gulya János – Kerényi Ferenc (szerk.) 2000. *Petőfi a szomszéd és rokon népek nyelvén*. Kisebbségkutatás könyvek. Lucidus kiadó.
- Kedves Gyula – Ratzky Rita 2009. *Csataterek Petőfije*. Timp Kiadó, Budapest.
- Dr. Mikes Lajos – Dernői Kocsis László (szerk.) 1930. *Szendrey Júlia ismeretlen naplója, levelei és haláloságán tett vallomása*. Genius Kiadás, Budapest.
- Mikó Imre 1978. *A csendes Petőfi utca*. Dacia Könyvkiadó, Kolozsvár-Napoca. 28.
- Petőfi Sándor összes művei V, VII. Petőfi Sándor levelezése*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 78–79.
- Ratzky Rita 2018. *Szendrey Júlia: Családi levelek. Szendrey Júlia élete, pályája és levelezése Szendrey Máriával*. Szépművés könyvek. Akadémiai Kiadó, Budapest.

SÁNDOR PETŐFI ȘI JÚLIA SZENDREY

(Rezumat)

Articolul de față, care este rezultatul unei conferințe, are ca temă cea mai cunoscută pereche de poeți și intelectuali din literatura maghiară. A fost nevoie de un an pentru ca tinerii să se căsătorească după mici neînțelegeri. În ciuda mariajului fericit, istoria maghiară, prin revoluția civilă și lupta pentru libertate, a zguduit această relație: Júlia Szendrey a devenit văduvă, iar pentru a-și crește copilul, care a fost rodul căsniciei ei cu Petőfi, s-a recăsătorit cu istoricul Árpád Horvát. Júlia Szendrey și-a început cariera literară abia după această a doua căsătorie, din care au rezultat încă trei copii.

Cuvinte-cheie: poet din capitală, pereche tânără de intelectuali, revoluție, nașterea copilului, József Bem, dispariție.

SÁNDOR PETŐFI AND JÚLIA SZENDREY

(Abstract)

The paper, which follows a previously held conference, is about the most famous poetic couple in Hungarian literature. It took a fleeting year for the young people to get married after minor misunderstandings. Hungarian history: the civil revolution and the struggle for freedom, however, shook this relationship; Júlia Szendrey became a widow, and, in order to raise her only child from Petőfi, she married the historian Árpád Horvát. After this second marriage, which resulted in another three children, Júlia Szendrey began her literary career.

Keywords: poet from the capital, young pair of intellectuals, revolution, birth of child, József Bem, disappearance.

Petőfi Irodalmi Múzeum
Budapest, Károlyi utca 16.
ratzkyritamagdolna@gmail.com